

Art-Sanat

Başvuru: 12.09.2023
Revizyon Talebi: 11.01.2024
Son Revizyon: 15.07.2024
Kabul: 24.07.2024

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Süsleme / Ornament

Konya Karatay Müzesi Envanterine Kayıtlı İnce Minareli Medrese'ye Ait Çinilerin İncelenmesi*

Investigation of Tiles of İnce Minareli Madrasah Listed in the Inventory of Konya Karatay Museum

Mine ERDEM KÖROĞLU**

Öz

Anadolu Selçuklu Devleti'nin Konya ilinde yaptırmış olduğu İnce Minareli Medrese, şehrin önemli yapılarından biridir. Konya'ya kültürel zenginlik kazandıran bu mimari yapı Anadolu Selçuklu dönemi mimari yapılarının özelliklerini ihtiva etmektedir. İnce Minareli Medrese sahip olduğu süslemelerle ön plana çıkmaktadır. Taş, tuğla ve çini malzemelerle yapılandırılan medresenin çini süslemeleri mimari elemanlar üzerine uygulanmıştır. Bu çinilerin günümüzde mevcut olanları araştırmamızda ele alınarak belirtilmiştir. İnce Minareli Medrese'nin bulunduğu alanda yapılan kazı çalışmaları neticesinde bazı çini parçalar ortaya çıkarılmış ve müzenin deposuna alınmıştır. Mevcut haliyle Konya Karatay Medresesi müze deposunda korunmakta olan bu çinilerin detaylı olarak çalışılmamış olması araştırmamız olarak bu konunun belirlenmesinde etkili olmuştur. Bulunan çinilerin incelenmesi neticesinde parçaların mimaride uygulanmış olduğu ve iki farklı çini tekniği ile yapıldıkları anlaşılmıştır. Çalışmamızda çini parçaların ayrıntılı olarak incelenebilmesi için parçalar tek tek, eser 1'den eser 17'ye kadar görsel, teknik ve ebatlarıyla birlikte ele alınmıştır. Araştırma çini sanatına katkı sağlayan önemli bir çalışma olup bundan sonra yapılacak olan çalışmalara da örnek teşkil edecektir.

Anahtar kelimeler: Medrese, Mimari, Çini, Süsleme, Selçuklu Sanatı, Konya

Abstract

The İnce Minareli Madrasah was built by the Anatolian Seljuk state in the province of Konya and is one of the city's most important works. It is an architectural masterpiece that includes the features of the Anatolian Seljuk period, adding to the cultural richness of Konya. The madrasah stands out with its tile decorations. It was constructed using stone, brick, and tile materials, and the tile decorations were applied to the architectural elements. Our research discusses and describes the remaining tiles in detail. During excavations in the area where the İnce Minareli Madrasah is located, some tile pieces were unearthed and stored in the museum's warehouse. The research we conducted aimed to analyze the tiles preserved in the Konya Karatay Madrasah Museum warehouse. These tiles have not been studied in detail before, making our research rather noteworthy. Upon examining the tiles belonging to the İnce Minareli Madrasah, we discovered that they were applied to the architectural surface using two different techniques. To explore the tile pieces in detail, we analyzed them one by one, from work 1 to work 17, along with their visuals, techniques, and dimensions.

Keywords: Madrasah, Architecture, Tiles, Ornament, Seljuk Art, Konya

* Bu çalışma T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Konya Müze Müdürlüğünden alınan 21.10.2022 tarih ve 3056814 sayılı izinle hazırlanmıştır.

** **Sorumlu Yazar:** Mine ERDEM KÖROĞLU (Doç. Dr), Selçuk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, Konya, Türkiye, e-posta: mineerdemkoroglu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1835-749X

Atf: Erdem Koroglu, Mine. "Konya Karatay Müzesi Envanterine Kayıtlı İnce Minareli Medrese'ye Ait Çinilerin İncelenmesi." *Art-Sanat*, 22(2024): 301-333. <https://doi.org/10.26650/artsanat.2024.22.1359371>

Extended Summary

İnce Minareli Madrasah is one of the important historical monuments of Konya. The stone, brick and tile decorations in the İnce Minareli Madrasah reflect the general architectural features of the Anatolian Seljuk period. It was built by a Seljuk vizier and is located to the west of Alaeddin Hill. The madrasah has a closed courtyard and a single iwan. There used to be a mosque next to the madrasah, but its minaret was destroyed. The minaret on the front façade of the masjid, which was built adjacent to the madrasah, was demolished in the past years. It is one of the three madrasahs in Konya whose courtyard is covered with a dome. The plan of the building, which has a uniform stone and brick workmanship, has a closed courtyard and belongs to the group of madrasahs with a single iwan. The symmetrical planned building is entered through the portal in the east. There is a pool in the courtyard in the center of the building. There are four student cells in the north and south, and the main iwan between two domed rooms in the west.

The madrasah is decorated with tiles both inside and outside. It is believed that tiles were also used in the construction of its minaret. When the tile decorations in İnce Minareli Madrasah are examined, it is seen that the main iwan arches, window corners and pediments, the dome drum, the transition triangles to the dome and the interior of the dome are decorated with monochromatic glazed bricks and mosaic tiles. Although some tiles of the madrasah could not reach the present day, it is possible to find some information about them. This information obtained from various sources is also included in our research.

The research focused on examining the tile decorations of the İnce Minareli Madrasah through field and space studies. We also documented the necessary photographs and conducted studies in the Konya Karatay Madrasah Museum warehouse where the tiles were kept. The aim was to take photographs and measurements of the tile pieces found during the excavations of the İnce Minareli Madrasah area, which is our research subject. All the findings obtained from the studies were documented and it was observed that there was a total of thirty-seven pieces of tiles, and that these works were registered in the inventory documents of the museum. These documents contain information such as the inventory number of the tile pieces, their location, and the periods they belong to. We obtained all the necessary information from these documents and used them in our research.

Information about the tiles of the madrasah, which are not available today, was found from some sources. Similarly, old photographs of the architectural structure found in the sources allow us to have information about our research subject. The tiles of the madrasah architecture that are present in today's structure have also important data from which we can obtain information about the tile pieces unearthed by excavations.

Our research topic has been thoroughly examined with the help of the report prepared by the expert archaeologists of the Konya Museum Directorate and the information obtained from relevant sources. After analyzing the tiles found in the İnce Minareli Madrasah and those obtained from excavations, it is evident that some of the tiles found during excavations belong to the architectural structure, while it is uncertain whether some of them belong to the building. The tiles of the İnce Minareli Madrasah, which were unearthed by excavations, were identified based on the tiles found in the madrasah, and the research revealed the similarities of the tiles through photographs.

When the general characteristics of the tiles unearthed during the excavations around the İnce Minareli Madrasah are examined, it is revealed that they are mostly damaged and broken. It can be seen that some tile pieces were later put on gypsum boards. It can also be seen that the tiles, which are glazed in monochromatic shades of eggplant purple and turquoise, are examples of both mosaic and monochromatic glazing techniques. No ornamentation was painted with a brush on the tile surfaces. It is clear that the tiles discovered during the excavation have geometrical forms and shapes.

When we look at the tiles with mosaic technique, it is understood that they were made by creating a composition with geometric motifs. Star, triangle, rectangle, bow tie, square and hexagonal shaped tiles were used. Besides, it was determined that there were no ornaments with floral motifs. Single color glazed tiles are generally turquoise glazed pieces. While the use of hexagonal form is clearly seen in these tiles consisting of geometric forms; it can be said that forms such as star, square, triangle, rectangle, etc. were used, as the other pieces are broken. The cream-colored paste tiles were applied individually in the architecture or as part of an ongoing composition.

These tiles are believed to have been added to the surface of the architecture by arranging tiles into various geometric compositions. The research includes photographs that illustrate similar tiled applications that can be found in some architectural structures from the Anatolian Seljuk period. Therefore, it was assumed that some of the tiles found had been used for the mosque's mihrab, the madrasah's minaret, and the madrasah's wall surface. It was understood that some of the tiles were part of the border because of their continuous composition, even though some of them were applied to the architecture's surface as a single piece. Photographs show those with similar compositions, which are identified in the research. There are also examples of tiles in various sizes that are different from one another in form and shape.

Since not all the tiles of the madrasah are available today, it is not possible to determine the exact location of the tiles unearthed during the excavations. The form, shape and techniques of the tiles unearthed during the excavations are important elements

that help us to determine the architectural element they were used for. The geometrical compositions of the mosaic technique tile fragments give us direction about their use in architecture. They indicate that they are part of an ongoing ornamentation or composition. The monochrome glazed pieces, on the other hand, indicate their use in architecture according to their form and shape. The tile fragments found consist of geometrically shaped pieces formed by combining geometrically shaped small tile fragments. No floral motif ornamentation is observed on their surfaces.

The tile fragments, which are presumed to belong to the İnce Minareli Madrasah and the masjid, were marked in red on the plan of the architectural structure in order to understand where they belong. While the locations of some of the tile fragments could be determined with the information obtained from the relevant sources, visuals and photographs taken, predictions were made about some of them. Some of them were questioned whether they belonged to the madrasah or not. The form, composition and dimensions of the tile fragments allow us to make predictions about the places where they may have been applied. The iwan walls of the madrasah, cells, minaret, mihrab section and side walls of the masjid were identified as architectural sections where tile fragments could have been used.

During the excavation, various tile pieces were discovered and given identifying names such as artifact 1, artifact 2, and artifact 3. Photographs were taken up to art 17 for documentation purposes. The tile pieces were analyzed in detail and categorized by inventory number, name, technique, location, dimensions, and definition under the title of the Artifact. The tiles made with the techniques frequently used in Turkish tile art, single-color glazed and mosaic techniques, are examined under the titles of artifact 1 and artifact 17. Tiles with mosaic technique are seen in; artifact 3, artifact 6, artifact 7, artifact 8, artifact 9, artifact 10, artifact 11, artifact 12, artifact 13, artifact 17, while tiles with single color glaze are seen in; artifact 1, artifact 2, artifact 4, artifact 5, artifact 14, artifact 15, and artifact 16.

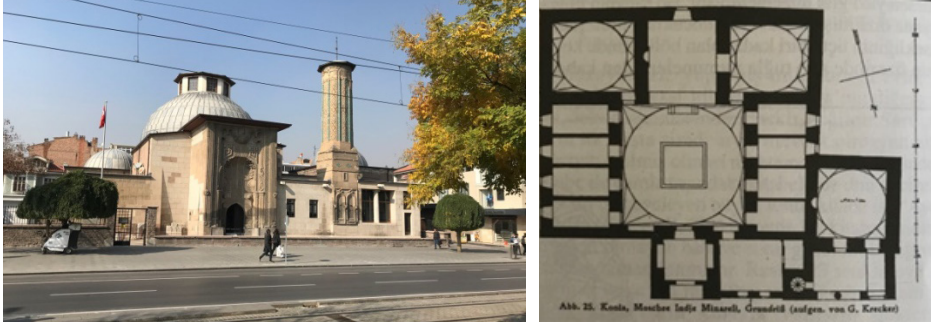
In this research, the excavated tiles from the İnce Minareli Madrasah, which is an architectural structure from the Anatolian Seljuk period, were studied to determine their corresponding architectural element by comparing them with similar tiled samples. The study aims to contribute to the preservation of tile art and cultural artifacts. The tiles found were documented with photographs and thoroughly described to add value to science and the art of tiles. This study is expected to inspire similar research and bring new knowledge to the field.

This research, which is defined as the examination of the tiles belonging to the İnce Minareli Madrasah registered in the inventory of Konya Karatay Museum, deals with the tile fragments found as a result of the excavations. The tiles were analyzed in detail under the subheadings of “inventory number, work name and technique, lo-

cation, dimensions and description". This research, which was prepared by collecting sources and documents related to the subject, was prepared with the available information obtained. In this research, which is a long and laborious study; on-site studies, photographs taken, measurements taken, collection of sources and comparisons with similar tiles were made in order to examine the tile pieces. It is aimed to contribute to science and art with this original and qualified research.

Giriş

Alaeddin tepesinin batısında Bey Hekim Mahallesi'nde bulunan İnce Minareli Medrese Selçuklu veziri Sahip Ata Fahreddin Ali tarafından yaptırılmıştır¹. Medresenin asıl adı banisinden dolayı Sahip Ata Dârülhadisi'dir. Anadolu'daki ilk dârülhadis olarak bilinen İnce Minareli Medrese; mektep, mescit, medrese, minare ve talebe odalarından oluşmaktadır². Dârülhadisin Anadolu'daki Selçuklu Dönemi taç kapıları içinde en muhteşem taş işçiliğine sahip örneklerden biri olan kapısı üstündeki kitabe de iki küçük madalyon içinde "Amel-i Kelük Bin Abdullah" okunmaktadır³. Mimar Kelük Bin Abdullah'ın eseri olan İnce Minareli Medrese 1260-1265'te külliye olarak gösterişli bir mimari birlik göstermektedir⁴. Medreseye bitişik olarak yapılan mescidin ön cephe üzerinde yer alan minaresi yapıya "ince minareli" adının verilmesini sağlamıştır. Bu yapı, Konya'da avlusunun üzeri kubbeye örtülü üç medreseden biridir⁵. Muntazam bir taş ve tuğla işçiliği görülen yapının planı, kapalı avlulu olup tek eyvanlı medreseler grubuna girmektedir (G. 1).

G. 1: İnce Minareli Medrese genel görünüm (M. Erdem Köroğlu, 2022) ve İnce Minareli Medrese planı (Sarre, "Konya İnce Minare Medresesi (Daru'l-hadis)," 116).

Medrese simetrik planlıdır. Doğudaki portaldan ortası havuzlu avluya girilmektedir. Kuzey ve güneyde dörder talebe hücresi, batıda iki kubbeli oda arasında ana eyvan yer almaktadır⁶. Kubbeye geçiş üçgen pandantiflerdir. Bunlar yelpaze gibi dört dilimlidir⁷. Yapının avlusunu örten kubbesinin ortasında bir aydınlık menfezi vardır. Kubbe ile örtülü kısma sivri kemerli tonozla örtülü büyük bir eyvan açılmaktadır. Eyvan, ze-

- 1 İbrahim Hakkı Konyalı, *Âbideleri ve Kitâbeleri ile Konya Tarihi* (Ankara: Burak Matbaası, 1997), 802-803.
- 2 Caner Arabacı, *Osmanlı Dönemi Konya Medreseleri (1900-1924)* (Konya: Ticaret Odası Kültür ve Eğitim Yayınları, 1998), 145-146.
- 3 Şerare Yetkin, *Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1972), 82. Madalyonun içindeki yazıyı Doğan Yavaş ve Ahmet Vefa Çobanoğlu, "Kölük b. Abdullah" şeklinde okumuşlardır. Bk. Doğan Yavaş ve Ahmet Vefa Çobanoğlu, "İnce Minareli Medrese," *TDV İslam Ansiklopedisi*, c. 22 (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2000), 269.
- 4 Oktay Aslanapa, *Türk Sanatı* (İstanbul: Remzi Kitabevi, 1984), 138.
- 5 Doğan Yavaş ve Ahmet Vefa Çobanoğlu, "İnce Minareli Medrese," 269-270.
- 6 Haşim Karpuz, "Medreseler," *Anadolu Selçuklu Mimarisi* (Konya: Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı., 2004), 52.
- 7 Gönül Öney, *Türk Çini Sanatı Turkish Tile Art* (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1976), 35.

minden daha yüksektir⁸. Günümüzde medresenin avlusu “taş eserlerin sergilendiği” mekân, öğrenci (hücre) odaları sergi mekânı, bir oda ise depo olarak kullanılmaktadır⁹. Mescit, medresenin içine alınmamış ve ayrı bir mekân olarak düşünülmüştür. İnce Minareli Medrese yakınındaki Karatay Medresesi ile karşılaştırıldığında bu medresenin çok daha yalın bir iç görünüşe sahip olduğu fark edilmektedir¹⁰. Mescidin girişi doğudan son cemaat yerindedir. Buradan kubbeli mescide girilmektedir. Minareye düşen yıldırım, mescidin kubbesinde hasar oluşturmuştur¹¹. Medresenin tuğla minaresi iki şerefelidir. 1901 yılında düşen yıldırımla birinci şerefenin üst kısmı yıkılmıştır (G. 2). Bu sırada kuzey bitişiğindeki mescidin de kubbesi çökmüştür. İnce Minareli Medrese, 19. yüzyıl sonuna kadar eğitim faaliyetini sürdürmüştür¹².

G. 2: İnce Minareli Medrese'nin 20. yüzyıldaki durumunu gösteren bir resim (Arseven, *Türk Sanatı*, 63).

1. Medresenin Çini Süslemeleri

Taş ve tuğla malzeme ile yapılmış olan İnce Minareli Medrese'nin ana eyvan kemerleri, pencere köşelik ve alınlıkları, kubbeye geçiş üçgenleri, kubbe kasnağı ve kubbenin içi tek renk sırlı tuğla ve mozaik teknikli çinilerle süslenmiştir (G. 3). Medresenin ana eyvan taç kemerindeki tuğlaları arasına kare formuna yakın küçük turkuaz renkli çini parçalar uygulanmıştır (G. 4).

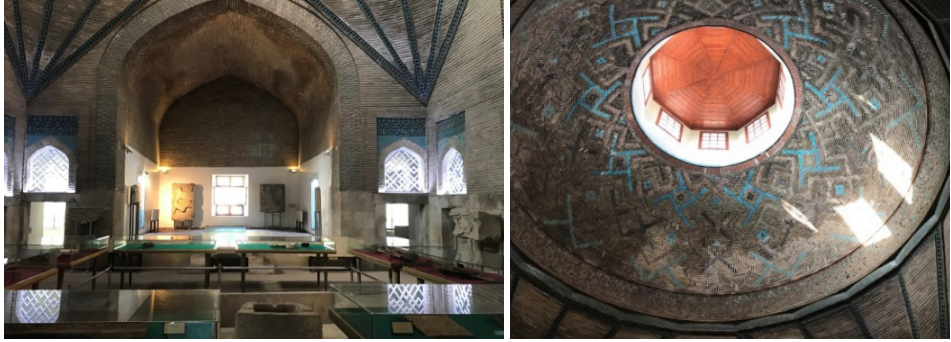
8 Yetkin, *Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi*, 82.

9 Fatih Semerci ve Ayşe Özkafa. “Anadolu Selçuklu Medreselerinde Mekan ve Cephe Kalitesinin Analizi: Konya Medreseleri Örneği,” *İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi (İMAD) 1* (2020), 71. <https://doi.org/10.20486/imad.693366>.

10 Metin Sözen, *Anadolu Medreseleri, Selçuklu ve Beylikler Devri* (İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Tarihi ve Rölöve Kürsüsü, 1972), II, 73.

11 Hüseyin Köroğlu, *Konya ve Anadolu Medreseleri* (Konya: Sebat Ofset, 1999), 67.

12 Haşim Karpuz, “İnce Minareli Medrese,” *Türk Kültür Varlıkları Envanteri Konya 42* (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2009), I: 328.

G. 3: İnce Minareli Medrese'nin çinilerinden genel görünüm (M. Erdem Koroğlu, 2022)

G. 4: Medresenin ana eyvan taç kemerindeki çini parçalardan detay görünüm (M. Erdem Koroğlu, 2022)

Yan hücrelere açılan kapıların üstündeki kemerlerin köşe dolguları turkuaz ve patlıcan moru renkli mozaik teknikli çinilerle yapılan çeşitli geometrik ve yıldız motifleri ile süslenmiştir¹³. Kemerlerin üstlerinde turkuaz zemine patlıcan moru renklerindeki çini mozaiklerle, örgülü küfi ile ayet yazılı olduğu görülmektedir¹⁴. Nişlerdeki motifler iki yan duvarda simetrik olarak sıralanmıştır. Mekânın sol tarafında kullanılan motifler sağ tarafta da tekrarlanmıştır¹⁵.

Avludan kubbeye geçişlerdeki üçgen dilimlerin kenarları, patlıcan moru renkli tepelik motifli mozaik çiniler ve turkuaz renkli yarım tepelik motifli mozaik çinilerle ince bordürler oluşturularak süslenmiştir. Avludan kubbeye geçiş üçgenlerinin hemen üstünde yer alan çokgen bordüre patlıcan moru renkli tepelik motifli çinilerin yan yana dizilimiyle oluşan bir kompozisyon uygulanmıştır. Motiflerin arasında turkuaz renkli mozaik çiniler bulunmaktadır. Çokgen bordürün üzerindeki kubbe kasnağını

13 Yetkin, *Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi*, 82.

14 Rüşçan Arık ve Oluş Arık, *Anadolu Toprağının Hazinesi Çini; Selçuklu ve Beylikler Çağı Çinileri* (İstanbul: Kale Grubu Kültür Yayınları, 2007), 108.

15 Yetkin, *Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi*, 83.

çeviren şeride patlıcan moru renkli mozaik teknikli çinilerle uygulanan kûfi yazıda El Mülkü-l'illah (Mülk Allah'ındır) ibaresi yazılmıştır¹⁶. Kasnak, kûfi yazının tekrarıyla, kenarları turkuaz renkli mozaik çinilerle süslenmiştir.

Kubbe içi, tek renk turkuaz ve patlıcan moru renkli sırlı tuğlaların dikey olarak dizilimiyle oluşan geometrik bir kompozisyonla süslenmiştir. Bunların zemini yatay olarak yerleştirilen sırsız tuğlalarla kaplanmıştır. Böylece kubbe kasnağının bütün yüzeyinde sırlı ve sırsız tuğla uygulaması görülmektedir. Bunun üstüne dikey olarak yerleştirilmiş kiremit rengine yakın tuğlaların yan yana dizilimi ile oluşan bir bordür uygulanmıştır. Bu bordürün üzerine de tek renk patlıcan moru renkli sırlı tuğlalar ve turkuaz renkli sırlı tuğlaların yatay olarak yan yana dizilimiyle oluşturulmuş iki ayrı ince şeritli bordür yapılmıştır.

Günümüzde üçte biri mevcut olan ve tuğladan yapılan mescidin yüksek minaresi yapının dikkat çeken elemanıdır. Kubik bir kaideye oturan minare şerefelerle üçe ayrılmıştır. Minarenin gövdesi sekiz yarım sütunceden oluşmaktadır. Bu sütunceler firuze ve patlıcan moru renkle sırlı çinilerle geometrik desenler oluşturularak süslenmiştir¹⁷. Minarenin kare formunu anımsatan kaide kısmında sırsız tuğlalar arasına tek renk turkuaz renkli sırlı tuğlaların yatay dizilerek baklava motifini oluşturan süslemeler yapıldığı görülmektedir. Minare gövdesindeki dilimlerin yüzeyleri dikdörtgen formuna yakın, ortadan yükseltili, geometrik formlu, tek renk patlıcan moru ve turkuaz renkli mozaik çinilerle geometrik kompozisyonlar oluşturulacak şekilde süslenmiştir. Minare gövdesinin dilim araları ise yarım silindirik formlu tek renk turkuaz renkli çinilerin tek şerit hâlinde uzunlamasına yerleştirilmesiyle süslenmiştir. Minarenin üst kısmının da (şerefe altı) turkuaz ve patlıcan moru renkli çinilerle kaplı olduğu kalan çini parçalardan anlaşılmaktadır.

Medresenin günümüzde mevcut olmayan çinileriyle ilgili kaynaklarda farklı bilgiler yer almaktadır: Arabacı, İnce Minareli Medrese'nin çinilerle süslü hücrelerinin yıkıldığını belirtmektedir¹⁸. Konyalı'nın aktardığına göre mescidin duvarları yarısına kadarı çinilerle kaplanmıştır. Medresenin eyvan duvarlarında ve sakfında da çini kullanılmıştır. Mavi ve siyah renkli tuğlalarla örülen kemerin iç ve dış yüzlerine yeşil sırlı tuğlalar uygulanmıştır. Minarenin kaide kısmındaki sırsız tuğlalar mavi sırlı tuğlalarla süslenmiştir. Bunun üstünde eskiden çini bulunan ve kitabe yuvasına benzeyen yer bulunmaktadır¹⁹. Köroğlu ise çalışmasında mescidin yan duvarlarının yarıya kadar çiniyle kaplı²⁰ olduğunu ifade etmiştir.

16 Abdullah Kuran, *Anadolu Medreseleri* (Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1969), I: 54,55.

17 Friedrich Sarre, "Konya İnce Minare Medresesi (Daru'l-hadis)," *İpek Yolu-Konya Selçuklu Abideleri* (Konya: Konya Ticaret Odası Yayınları, 1999), 118.

18 Arabacı, *Osmanlı Dönemi Konya Medreseleri (1900-1924)*, 150.

19 Konyalı, *Abideleri ve Kitâbeleri ile Konya Tarihi*, 808,810, 811.

20 Köroğlu, *Konya ve Anadolu Medreseleri*, 67.

Konya Müze Müdürlüğü Başkanlığında arkeolog Kazım Mertek ve Neşican Yücedağ tarafından 1996 yılında sondaj kazısı yapılmıştır. Kazı sonucunda hazırlanan uzman raporunda kazıların medrese minaresinin kuzey bitişiğinde ve minareye bitişik yapılan mescidin son cemaat mahallinde yapıldığı belirtilmiştir (G. 5). Burada çok sayıda toprak içerisinde küçük parçalar hâlinde bazıları sırlı bazıları sırsız Bizans, Selçuklu ve Osmanlı seramik parçaları bulunmuştur²¹.

G. 5: Konya müze müdürlüğü raporundaki kazı alanından genel görünüm (Mertek ve Yücedağ, *Konya Müze Müdürlüğü Kazı Raporu*)

Erdemir'in çalışmasında restorasyon sırasında yapının dış ve iç kısmında tadilat yapıldığı belirtilmiştir. Medresede yapılan bakım ve onarımlardan biri de eyvanda gerçekleşmiş olup bu kısımda çini buluntular ele geçmiştir²². İnce Minareli Medrese mescit mihrabından ve medresenin eyvanından da çiniler çıkarılmıştır²³.

Bu bilgilerden, İnce Minareli Medrese'nin deposunda bulunan otuz yedi adet çini parçasının yapılan kazılar neticesinde elde edildiği anlaşılmaktadır. Bu çiniler, mozaik ve tek renk sırlı tekniklerle üretilmiş olup büyük oranda kırıktır. Turkuaz ve patlıcan moru renkli sırlarla renklendirilen çiniler, geometrik formda ve geometrik formlu küçük çini parçaların birleştirilmesiyle oluşturulmuş örneklerdir. Anadolu Selçuklu Dönemi'ne ait çini eserlere örnek teşkil eden bu çini parçalar, alanla ilgili kaynak belgeler, Konya müze envanter bilgileri, raporları ve yerinde yapılan gözlemler neticesinde değerlendirilmiştir. Kazılar neticesinde elde edilen çiniler, eser 1'den eser 17'ye kadar detaylı olarak aşağıda incelenmiştir:

21 Kazım Mertek ve Neşican Yücedağ, *Konya Müze Müdürlüğü Kazı Raporu* (Konya, 1996).

22 Yaşar Erdemir, *İnce Minareli Medrese* (Konya: T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2009), 74-75.

23 Erdemir, *İnce Minareli Medrese*, 102-132.

2. Katalog

Eser 1:

G. 6: Eser 1 (M. Erdem Köroğlu, 2022).

Envanter No: 824

Eser Adı ve Tekniği:  ini parçalar, tek renk sırlı

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese

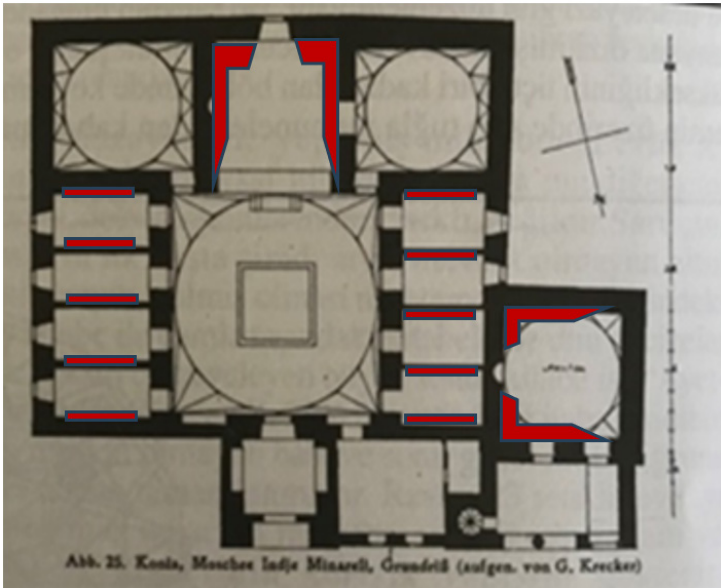
 l ileri:  ini parçaların ebatları 8 cm ile 2 cm arasında deđiŐkenlik göstermektedir.

Tanımı: Tek renk turkuaz renkle sırlanmış on bir adet kırık  ini parça mevcuttur.  ini parçalar 45,5 cm x 21,2 cm ebatlı, alçı panoya sonradan geliŐg zel yerleŐtirilmiŐtir. Üzerlerinde desen olmayan  ini parçaların geometrik formlu oldukları anlaşılmaktadır.  ini parçaların kırık olması ve tam bir Őekil ihtiva etmemeleri bu parçaların medresenin hangi mimari elemanına ait olduğu hakkında net veri sunmamaktadır. Ancak bazı  ini parçalar, dikdörtgen, altıgen ve  gen gibi geometrik formları anımsatmaktadır (G. 6)

Erdemir'in çalışmasında medresenin eyvanında yapılan kazı çalışmaları neticesinde turkuaz renkli altıgen plaka çinilerin bulunduğu belirtilmiştir (G. 7). Medresenin mevcut olmayan çinileriyle ilgili Konyalı, "Mescidin duvarlarını yarisına kadar kıymetli çiniler süslerdi", Köroğlu, "Yan duvarları yarıya kadar  ini kaplı mescidin...", Arabacı, mimari eserin iki tarafındaki çinilerle süslü hücreleri yıktırdığı..." ifadelerini kullanmıŐtır. Buradan mescit duvarlarının ve medrese hücrelerinin de  inili olduğu anlaşılmaktadır.

G. 7: İnce Minareli Medrese, eyvandan çıkarılan çiniler (Erdemir, *İnce Minareli Medrese*, 102)

G. 8: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, “Konya İnce Minare Medresesi (Daru’l-hadis),” 116’dan işleyen M. Erdem Koroğlu)

Yapının çinileriyle ilgili kaynaklarda belirtilen bilgilerden hareketle 824 envanter No.lu çini parçaların medrese mimarisinin yüzeyine uygulanmış olduğu öngörülmektedir. Bu çinilerin, medresenin eyvan duvarlarına, hücrelerine, mescidin yan duvarlarına ve mihrap bölümüne ait olabileceği düşünülmektedir. 824 envanter No.lu çinilerin uygulanmış olabilecekleri yerler medresenin planında kırmızı renkle işaretlenmiştir (G. 8).

Eser 2:

G. 9: Eser 2 (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 825

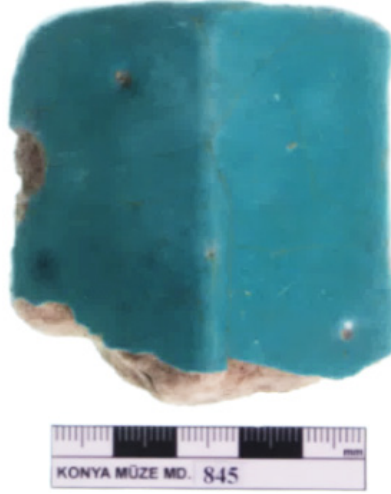
Eser Adı ve Tekniği: ini parçalar, tek renk sırlı

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese

 lileri: inilerin ebatları 4 cm ile 8 cm arasında değişmektedir

Tanımı: 825 envanter No.lu ini parçalar on bir adet olup 45,5 cm x 21,2 cm ebatlı alçı panoya sonradan yerleştirilmiştir. Tek renk patlıcan moru ve kiremit rengindeki sırla renklendirilen çinilerin y zeleri desensiz olup her biri farklı ebatlıdır. ini parçaların kırık olması sebebiyle sahip oldukları geometrik formlar net olarak bilinmemekle birlikte kare, dikdörtgen, üçgen, altıgen gibi formları anımsatır (G. 9).

825 envanter No.lu çinilerin 824 envanter No.lu çiniler gibi medresedeki mimari elemanlara uygulandıkları düşünülmektedir. Ancak bazı çinilere uygulanmış olan sır renklerinin farklı olması bu çinilerin yapıya ait olup olmadığına dair soru işaretleri doğurmaktadır.

Eser 3:

G. 10: Eser 3 (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 845

Eser Adı ve Tekniği: Çini parçası, mozaik

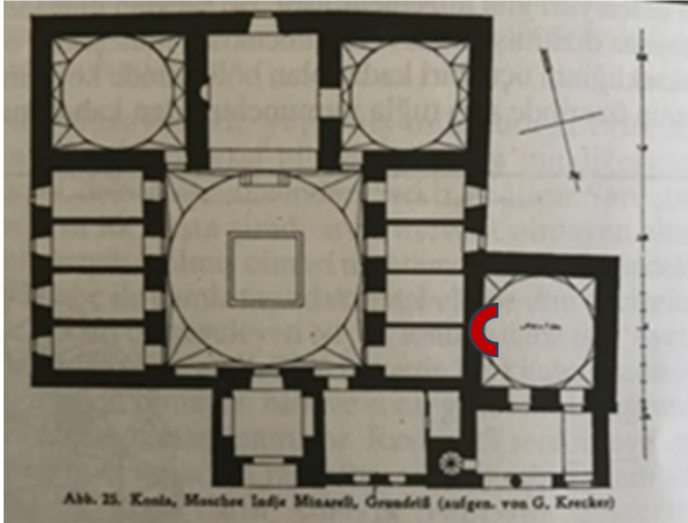
Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese

Ölçüleri: 6 cm x 2 cm

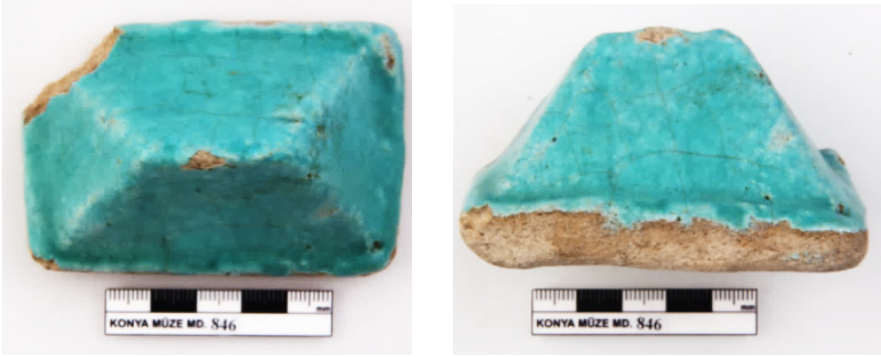
Tanımı: Krem renk hamurlu, tek renk turkuaz renkle sırlı çini parçası mozaik tekniğinde yapılmıştır. Yapılan kazılar neticesinde elde edilen çini, kırık, üzeri desensiz ve form olarak ortadan kavislidir (**G. 10**). Çininin küçük ve tek renk sırlı olması mozaik tekniği ile yapılmış bir kompozisyonun parçası olduğunu düşündürmektedir. Konya Sadrettin Konevi Mescidi mihrap mukarnasında 845 envanter No.lu çini parçasını anımsatan form ve şekilde mozaik teknikli çini bulunmaktadır (**G. 11**). Bu benzerlikten dolayı bu çini parçasının medrese mescidindeki mihrap mukarnasına ait olduğu öngörülmektedir. Medresenin tüm çinilerinin günümüzde mevcut olmayışı sebebiyle kazılarda ortaya çıkarılan çinilerin tam olarak ait olduğu yerle ilgili veri sunulamamaktadır. İnce Minareli Medrese'nin planında 845 envanter No.lu çininin uygulanmış olabileceği yer kırmızı renkle belirtilmiştir (**G. 12**).

G. 11: Konya Sadrettin Konevi Mescidi, mihrap mukarnas detayı (Arık ve Arık, *Anadolu Toprağının Hazinesi ini: Selçuklu ve Beylikler ağı inileri*. 136)

G. 12: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, “Konya İnce Minare Medresesi (Daru’l-hadis),” 116’dan işleyen M. Erdem Köroğlu)

Eser 4:

G. 13: Eser 4, çini eserin üstten ve yandan görünümü (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 846

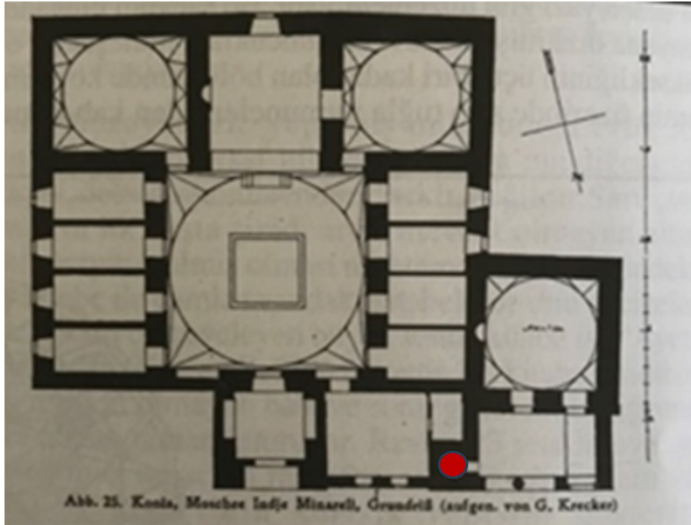
Eser Adı ve Tekniği: Çini parçası, tek renk sırlı

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese

Ölçüleri: 8 cm x 4 cm

Tanımı: Krem renk hamurlu, tek renk turkuaz renkle sırlanmış çininin yüzeyi desensizdir. Piramit şeklini anımsatan çini parçanın bir köşesi kırıktır. Çini parçanın üstten ve yandan görünüm fotoğrafları çekilerek sahip olduğu formun daha iyi anlaşılması sağlanmıştır (**G. 13**). İnce Minareli Medrese’de bulunan çinilerin incelenmesi neticesinde, 846 envanter No.lu çini parçanın medresenin minaresine ait olduğu, minaresinde mevcut olan benzer çinilerden anlaşılmaktadır.

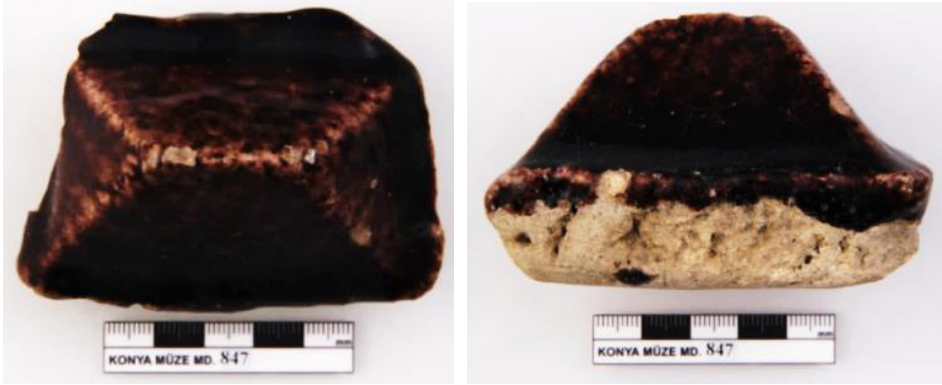
İnce Minareli Medrese’nin planında 846 ve 847 envanter No.lu çini parçaların ait olduğu öngörülen yer kırmızı renkle işaretlenmiştir (**G. 14**).

G. 14: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, “Konya İnce Minare Medresesi (Daru’l-hadis),” 116’ dan işleyen M. Erdem Köroğlu)

Eser 5:

G. 15: Eser 5, çini eserin üstten ve yandan görünümü (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 847

Eser Adı ve Tekniği: Çini parçası, tek renk sırlı

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese

Ölçüleri: 8 cm x 4 cm

Tanımı: Krem renk hamurlu, tek renk patlıcan moruyla sırlı çini parçanın yüzeyi desensizdir. Piramit şeklini anımsatan çininin kenarında kırıklar görülmektedir. 846 envanter No.lu eser ile aynı forma sahip olan çini parçanın da medresenin minaresine ait olduğu, medresenin minaresinde bulunan benzer nitelikteki çinilerden anlaşılmaktadır. Çini parçanın sahip olduğu formun daha iyi anlaşılması için eserin üstten ve yandan görünümü fotoğraflarla gösterilmiştir (G. 15).

Eser 6:

G. 16: Eser 6 (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4128

Eser Adı ve Tekniği: Çini parçası, mozaik tekniği

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese'nin deposu

Ölçüleri: 8,5 cm x 14 cm

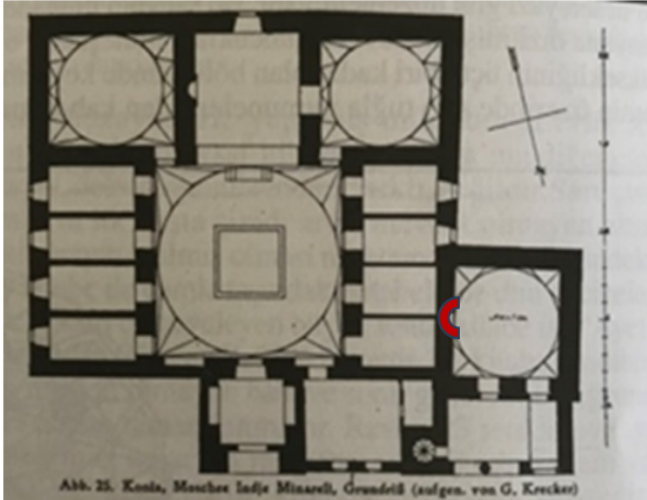
Tanımı: Müzenin eser envanter belgesinde çini parçanın İnce Minareli Medrese'nin ön cephesinde, mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa çıkarıldığı belirtilmektedir. Dikdörtgen formulu çini parçanın kırık olduğu anlaşılmaktadır. Tek renk patlıcan moru ve turkuaz

renkle sırlı mozaik parçalarla oluşmuş geometrik kompozisyonlu bir çini görülmektedir. Mozaik çinilerin kenarlarından görülen alçılar, çini parçaların alçı ile birleştirildiğini göstermektedir (G. 16). Erdemir'in çalışmasında İnce Minareli Medrese mescidinin mihrabında yeni bulunan mozaik çiniler²⁴ (G. 17) tanımlamasında fotoğraflarla belgelenen çiniler içerisinde 4128 envanter No.lu mozaik çini parçası bulunmaktadır.

G. 17: İnce Minareli Medrese mescidinin mihrabında yeni bulunan mozaik çiniler (Erdemir, *İnce Minareli Medrese*, 132)

4128 envanter No.lu mozaik çini parçasının mihraba uygulandığı ve devam eden bir bordürün parçası olduğu G. 17'den anlaşılmaktadır. Bu bilgilerden hareketle çininin İnce Minareli Medrese mescidinin mihrabına ait olduğu öngörülmektedir. Medresenin planında mescidin mihrap bölümü kırmızı renkle işaretlenerek 4128, 4129 ve 4130 envanter No.lu çinilerin ait oldukları yer belirtilmiştir. Belirtilen çiniler birbirinin devamı olup mihrap bölümüne uygulandıkları düşünülmektedir (G. 18).

G. 18: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, "Konya İnce Minare Medresesi (Daru'l-hadis)," 116'dan işleyen M. Erdem Koroğlu)

24 Erdemir, *İnce Minareli Medrese*, 132.

Eser 7:

G. 19: Eser 7 (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4129

Eser Adı ve Tekniği: ini parçası, mozaik tekniği

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese'nin deposu

 luleri: 8 cm x 13 cm

Tanımı: 4128 envanter No.lu mozaik ini parçasının benzeri olan 4129 envanter No.lu mozaik ini parçasının da medresenin mescidindeki mihraba ait olduğu ve bu parçaların birbirinin devamı olduğu anlaşılmaktadır. Müzenin eser envanter belgesinde ini parçanın İnce Minareli Medrese'nin ön cephesinde, mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa çıkarıldığına dair üzerinde not bulunduğu belirtilmektedir. Turkuaz ve patlıcan moru renkle sırlanmış mozaik çinilerin birleştirilmesiyle oluşturulan geometrik kompozisyonlu ini parçasının yan kenarları kırılmıştır. ini parçasının 4128 envanter No.lu eserle birlikte medresenin mihrabında bordür süslemesi olarak kullanıldığı öngörülmektedir (G. 19).

Eser 8:

G. 20: Eser 8 (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4130

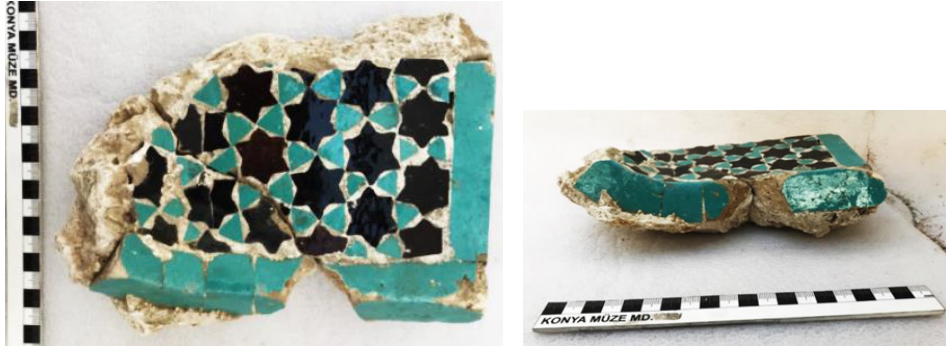
Eser Adı ve Tekniği: ini parçası, mozaik tekniği

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese'nin deposu

 luleri: 8 cm x 14 cm

Tanımı: 4128 ve 4129 envanter No.lu mozaik çini parçaların devamı niteliğinde olan 4130 envanter No.lu çini eserin İnce Minareli Medrese'nin ön cephesindeki mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa çıkarıldığı müzenin eser envanter belgesinde belirtilmiştir. 4128 ve 4129 envanter No.lu çini mozaikler gibi 4130 envanter No.lu çini de benzer teknik ve uygulamayla yapılmıştır. Bu parçanın da mescidin mihrabına ait olduğu düşünülmektedir (G. 20).

Eser 9:

G. 21: Eser 9, çini eserin üstten ve yandan görünümü (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4131

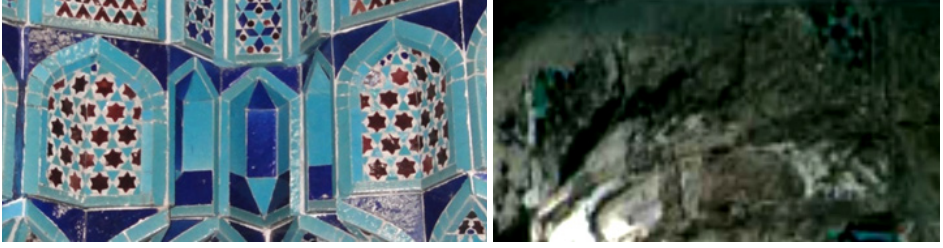
Eser Adı ve Tekniği: Çini parçası, mozaik tekniği

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese'nin deposu

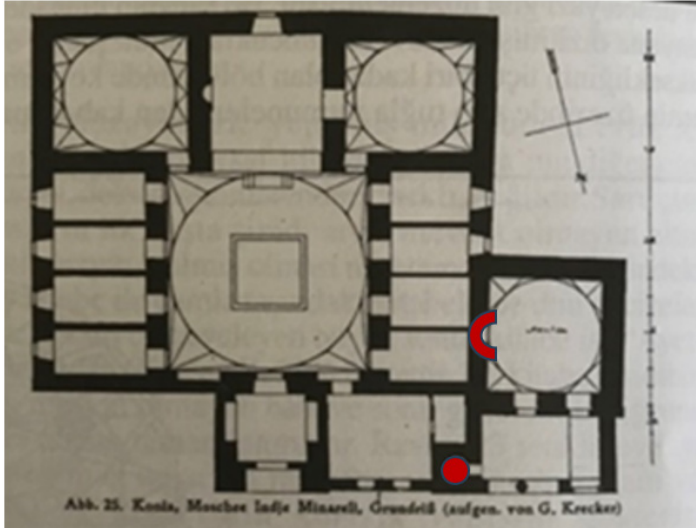
Ölçüleri: 22 cm x 15,5 cm

Tanımı: Müzenin eser envanter belgesinde, İnce Minareli Medrese'nin ön cephesinde, mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa çıkarıldığı belirtilmiştir. Pathcan moru renkli altı köşeli yıldız formu çiniler arasına yerleştirilen turkuaz renkli üçgen formu mozaik çinilerle elde edilen geometrik kompozisyonlu bir çini parçasıdır. Alçı ile bütünleşen mozaik çinilerin kenarları tek renk turkuaz renkle sırlı dikdörtgen formu çinilerle çevrelenmiştir. Kenarları kırık olan çini parçanın yan görünümüne bakıldığında yüzeyinin hafif eğimli olduğu anlaşılmaktadır (G. 21). Erdemir'in çalışmasında mescidin mihrabında yeni bulunan çiniler olarak belgelediği²⁵ çini parçalar arasında 4131 envanter No.lu çini eserin olduğu görülmektedir. Çini parçanın formuna bakıldığında İnce Minareli Medrese'nin mescidindeki mihrap mukarnas bölümüne ait olduğu öngörülmektedir. Anadolu Selçuklu Dönemi mihraplarında benzer çinili örnekler bulunmaktadır. Medrese minaresinin şerefe altındaki mukarnaslarında da benzer form ve özellikte çiniler kullanılmıştır (G. 22). İnce Minareli Medrese'nin planında 4131 envanter No.lu çini parçanın ait olabileceği öngörülen yerler kırmızı renkle işaretlenmiştir (G. 23).

²⁵ Erdemir, *İnce Minareli Medrese*, 132.

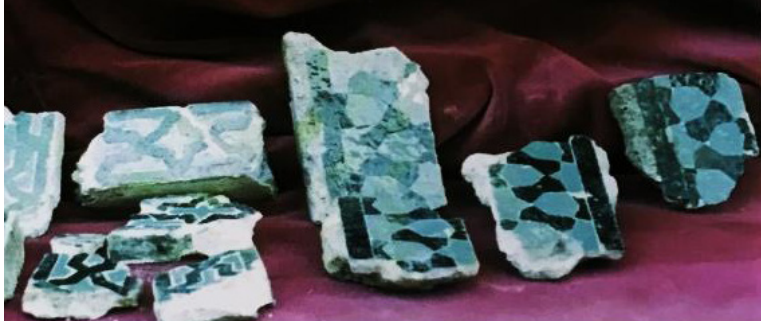
G. 22: Konya Sıralı Mescidi mihrap mukarnas inileri ve İnce Minareli Medrese, minarenin Şerefe altındaki mukarnas inileri (M. Erdem Köroğlu, 2022)

G. 23: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, "Konya İnce Minare Medresesi (Daru'l-hadis)," 116'dan işleyen M. Erdem Köroğlu)

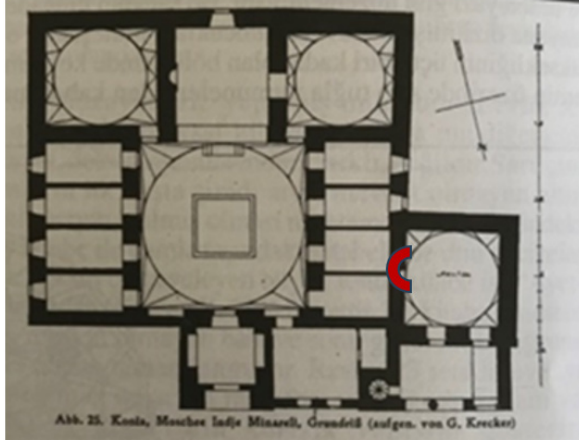
Eser 10:**G. 24:** Eser 10 (M. Erdem Koroğlu, 2022)**Envanter No:** 4132**Eser Adı ve Tekniği:** Çini parçası, mozaik tekniği**Bulunduğu Yer:** İnce Minareli Medrese'nin deposu**Ölçüleri:** 9,5 cm x 18,5 cm

Tanımı: Dikdörtgen formlu çini parçası mozaik tekniktir. Parçanın yüzeyinde kırılmalar olmuştur. Tek renk turkuaz renkle sırlı altıgen ve yarım yıldız formulu çiniler arasına uygulanan patlıcan moru renkli papyon formulu mozaik teknikli çinilerle oluşturulan geometrik kompozisyonlu bir parçadır (**G. 24**). Parçanın üst kısmında dikdörtgen formulu patlıcan moru renkli çiniler kullanılmıştır.

G. 25: İnce Minareli Medrese mescidinin mihrabında bulunan çiniler (Erdemir, *İnce Minareli Medrese*, 132)

Erdemir'in çalışmasındaki bilgiler ve görseller neticesinde (**G. 25**), 4132 envanter No.lu çini parçasının medrese mescidinin mihrabına ait olduğu anlaşılmaktadır. **G. 25**'te, 4132 envanter No.lu mozaik çini parçası ve benzerleri görülmektedir. Bu çiniler yan yana konulduklarında devam eden bir kompozisyonu oluşturmaktadır. Bu da çinilerin mihrap bordürüne uygulanmış olduklarını düşündürmektedir. 4132 envanter No.lu mozaik çini parçasının medrese mescidinin mihrabına uygulanmış olduğu öngörülmektedir.

Medresenin planında, 4132 ve 4133 envanter No.lu ini parçaların ait olduğu yer olan mescidin mihrap bölümü k kırmızı renkle işaretlenerek belirtilmiştir (G. 26).

G. 26: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, ‘‘Konya İnce Minare Medresesi (Daru’l-hadis),’’ 116’dan işleyen M. Erdem Köroğlu)

Eser 11:

G. 27: Eser 11 (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4133

Eser Adı ve Tekniği: ini parçası, mozaik tekniği

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese’nin deposu

 lileri: 9,5 cm x 17,5 cm

Tanımı: Müzenin eser envanter belgesinde ini parçanın İnce Minareli Medrese’nin ön cephesinde, mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa çıkarıldığı belirtilmiştir. 4132 envanter No.lu mozaik çiniyle aynı form, şekil ve teknikle uygulanmış olan 4133 envanter No.lu ini parçasında kırıklar görülmektedir. Turkuaz renkli altıgen formlu mozaik çiniler, turkuaz renkli yarım yıldız formlu mozaik çiniler ve patlıcan moru renkli papyon formlu mozaik çinilerin birleştirilmesiyle elde edilen geometrik kompozisyonlu bir ini parçasıdır. Parçanın üstünde tek renk patlıcan moru renkli, eni 2 cm olan dikdörtgen formlu bir ini kullanılmıştır (G. 27). ini parçanın 4132 envanter No.lu mozaik ini parçası gibi medrese mescidinin mihrap bordürüne uygulanmış olduğu öngörülmektedir.

Eser 12:**G. 28:** Eser 12 (M. Erdem Köroğlu, 2022)**Envanter No:** 4134**Eser Adı ve Tekniği:** Çini parçası, mozaik tekniği**Bulunduğu Yer:** İnce Minareli Medrese'nin deposu**Ölçüleri:** 22 cm x 11,5 cm

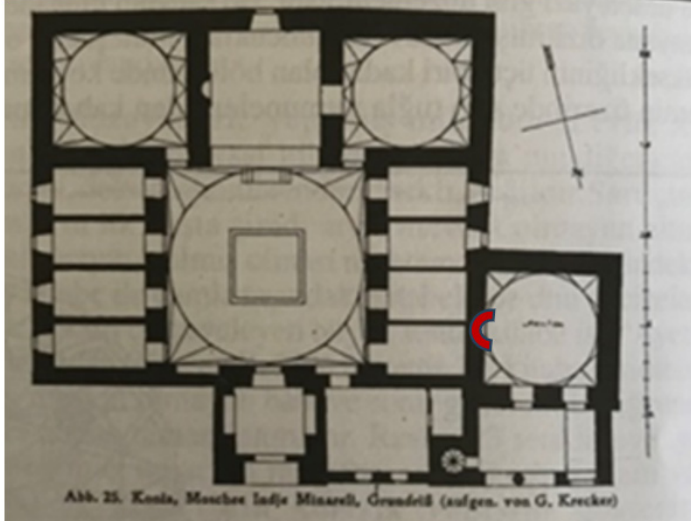
Tanımı: Çini parçanın müzenin eser envanter belgesinde İnce Minareli Medrese'nin ön cephesinde, mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa çıkarıldığı belirtilmiştir. Üçgen formulu iki parçanın ortadan yükseltili olarak birleştirilmesiyle dört kenarlı geometrik formulu mozaik teknikli çini oluşmuştur. Dörtgen parça, farklı ebatlardaki on iki adet üçgen formulu çini mozaik parçanın karşılıklı simetrik olarak yerleştirilmesiyle yapılmıştır. Bu çiniler alçı ile birleştirilmiş, tek renk patlıcan moru ve turkuaz renkle sırlanmıştır. Çini parçanın kenarları patlıcan moru renkli dikdörtgen formulu mozaik çinilerle çevrelenmiştir. Her bir kenarı 7 cm olan çini parça, krem renk hamurlu olup yüzeyinde kırıklar görülmektedir (**G. 28**).

Erdemir'in çalışmasında İnce Minare Medresesi deposunda bulunan çiniler arasında 4134 envanter No.lu çini parçasının fotoğrafı görülmektedir²⁶. Bu fotoğrafta çininin mescidin mihrabına ait olduğu belirtilmiştir. Çini parçanın formuna bakıldığında mescit mihrabındaki mukarnas bölümüne uygulanmış olduğu öngörülmektedir.

Aşağıdaki planda 4134 ve 4135 envanter No.lu çini parçaların ait olduğu öngörülen mescidin mihrap bölümü kırmızı renkle işaretlenmiştir (**G. 29**).

²⁶ Erdemir, *İnce Minareli Medrese*, 132.

G. 29: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, “Konya İnce Minare Medresesi (Daru’l-hadis),” 116’dan iŕleyen M. Erdem Köroğlu)

Eser 13:

G. 30: Eser 13 (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4135

Eser Adı ve Tekniği: ini parçası, mozaik tekniği

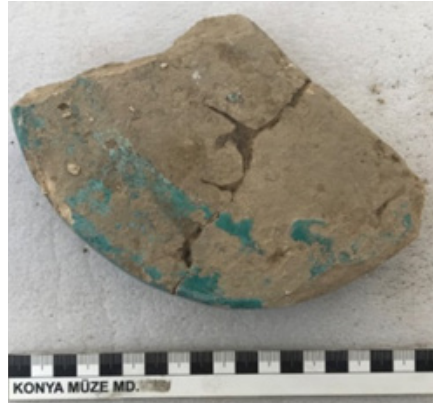
Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese’nin deposu

 luleri: 22 cm x 11,5 cm

Tanımı: İnce Minareli Medrese’nin ön cephesinde, mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa ıkarılmıŕtır. Orta kısmı yükseltili, dört kenarı 7

cm olan çini parçası, tek renk patlıcan moru ve tek renk turkuaz renkle sırlanmıştır. Çini, krem renk hamurlu olup mozaik tekniğinde yapılmıştır. Parçanın üçgen formu iki yüzeyi simetrik olup kenarları 1,8 cm kalınlıktaki dikdörtgen formlu patlıcan moru renkle sırlı çinilerle çevrelenmiştir. Orta kısmında ise karşılıklı turkuaz ve patlıcan moru renkle sırlı üçgen formlu mozaik çinilerin kullanımıyla geometrik kompozisyon oluşturulmuştur (G. 30). 4134 envanter No.lu çini parçası ile benzer nitelikte olan bu çininin medrese mescidinin mihrap mukarnasına ait olduğu düşünülmektedir.

Eser 14:

G. 31: Eser 14, çini eserin üstten ve yandan görünümü (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4136

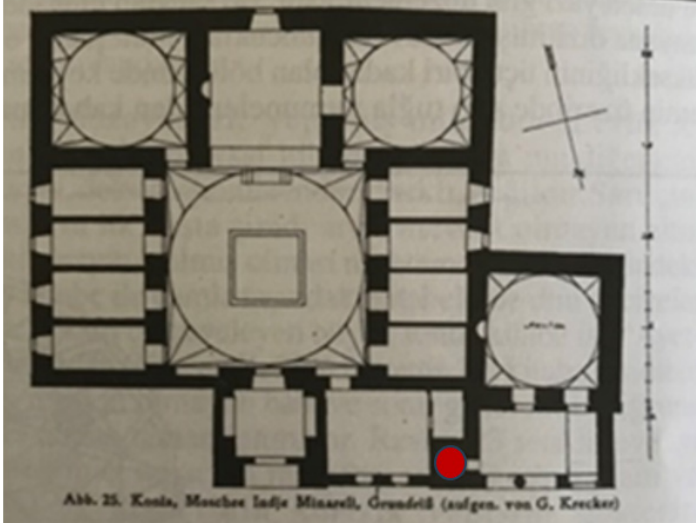
Eser Adı ve Tekniği: Çini parçası, tek renk sırlı

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese'nin deposu

Ölçüleri: 17,2 cm x 12,2 cm

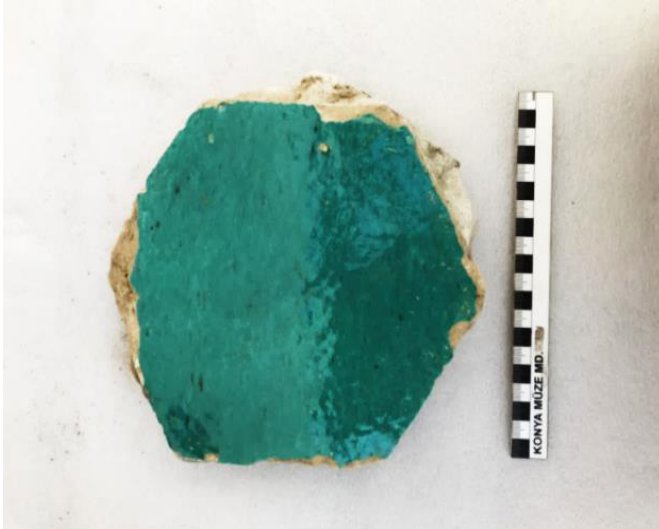
Tanımı: Müzenin eser envanter bilgilerinde bu çini parçasının İnce Minareli Medrese'nin ön cephesinde mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa çıkarıldığı belirtilmektedir. Çini parçanın yarım silindir formu olduğu eserin yan görünümünden anlaşılmaktadır. Yan yüzeyleri sırsız olan çini, krem renk hamurludur. 4,5 cm kalınlığındaki silindir formlu çini parçanın ön yüzeyi tek renk turkuaz renkle sırlanmış olup sırlarında dökülmeler görülmektedir. Müzenin envanter bilgilerinde çininin iki parça hâlinde kırık olarak bulunduğu ve sonradan birleştirildiği belirtilmektedir (G. 31).

İnce Minareli Medrese'nin minaresindeki inileri incelediğimizde, 4136 envanter No.lu ini parçanın minareye ait olduğu öngörülmektedir. Planda 4136 envanter No.lu ini parçanın ait olduğu yer kırmızı renkle işaretlenmiştir (G. 32).

G. 32: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, "Konya İnce Minare Medresesi (Daru'l-hadis)," 116'dan işleyen M. Erdem Köroğlu)

Eser 15:

G. 33: Eser 15 (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4137

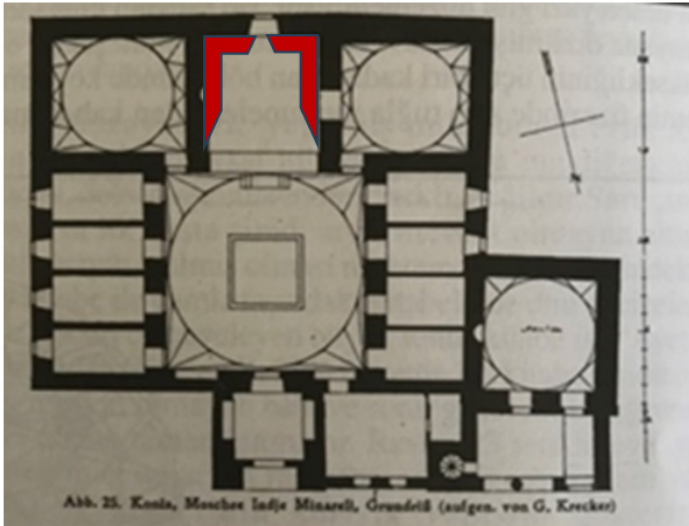
Eser Adı ve Tekniği: Altıgen plaka çini, tek renk sırlı

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese'nin deposu

Ölçüleri: 20 cm x 10 cm

Tanımı: İnce Minareli Medrese'nin ön cephesinde mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa çıkarılmıştır. Altıgen formlu çini, mimaride duvar yüzeyine uygulanan örneklerdendir. Çini, krem renk hamurlu olup yüzeyi tek renk turkuaz renkli sırla kaplanmıştır. Kenar kısımlarında kırıklar olduğu görülmektedir (**G. 33**). 824 ve 825 envanter No.lu çini parçaların bulunduğu yer ile ilgili belirtilen bilgiler bu eser için de geçerlidir. Medresenin eyvanında yapılan kazı çalışmalarında turkuaz renkli altıgen plaka çinilerin bulunması, eyvan duvarının çinilerle kaplı olduğu düşüncesini doğrumuştur²⁷. **G. 7**'deki fotoğrafta görülen altıgen formlu çini parçadan hareketle 4137 envanter No.lu altıgen formlu çini parçanın medresenin eyvanına ait olabileceği düşünülmektedir.

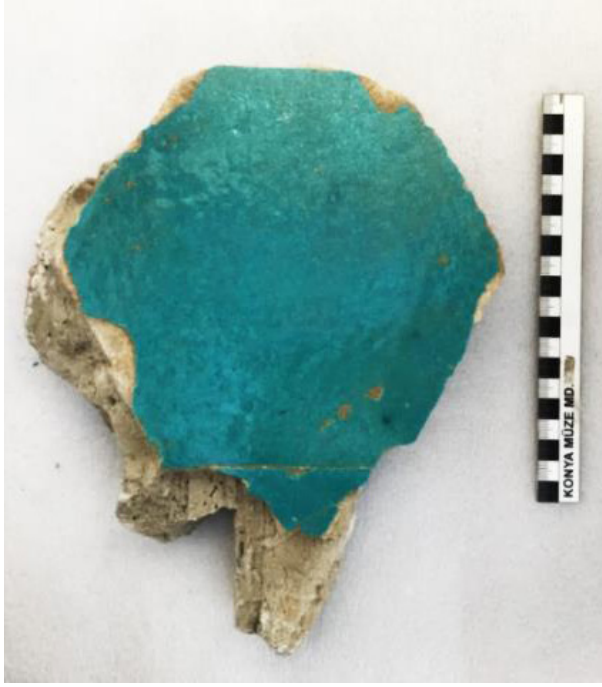
4137 ve 4138 envanter No.lu altıgen formlu çinilerin ait olduğu düşünülen medresenin eyvan bölümü kırmızı renkle işaretlenmiştir (**G. 34**).

G. 34: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, “Konya İnce Minare Medresesi (Daru’l-hadis),” 116’dan işleyen M. Erdem Köroğlu)

27 Erdemir, *İnce Minareli Medrese*, 103.

Eser 16:

G. 35: Eser 16 (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4138

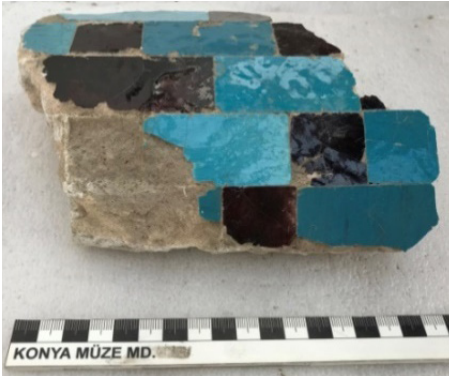
Eser Adı ve Tekniği: Altıgen plaka ini, tek renk sırlı

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese'nin deposu

 luleri: 20 cm x 10 cm

Tanımı: İnce Minareli Medrese'nin ön cephesinde mescit kapısı ile minare arasındaki alanda yapılan kazıda açığa çıkarılmıştır. ini parçası, 4137 envanter No.lu eser gibi altıgen formlu, tek renk turkuaz renkli mimari duvar çinisi ile benzer özelliklere sahiptir. Krem renk hamurlu çininin sırlarında dökülmeler görülmektedir. ini plakanın sol kenarında küçük bir kısmı görülen tek renk turkuaz renkle sırlı kırık ini parçasının altıgen formlu olduğu düşünülmektedir. Buradan altıgen formlu çinilerin yan yana dizilerek medresenin duvar yüzeyine uygulanmış oldukları öngörülmektedir. 4138 envanter No.lu eserin medrese eyvanına uygulanan ini parçalardan biri olduğu söylenebilir (**G. 35**).

Eser 17:

G. 36: Eser 17, çini eserin üstten ve yandan görünümü (M. Erdem Köroğlu, 2022)

Envanter No: 4139

Eser Adı ve Tekniği: Çini parçası, mozaik tekniği

Bulunduğu Yer: İnce Minareli Medrese'nin deposu

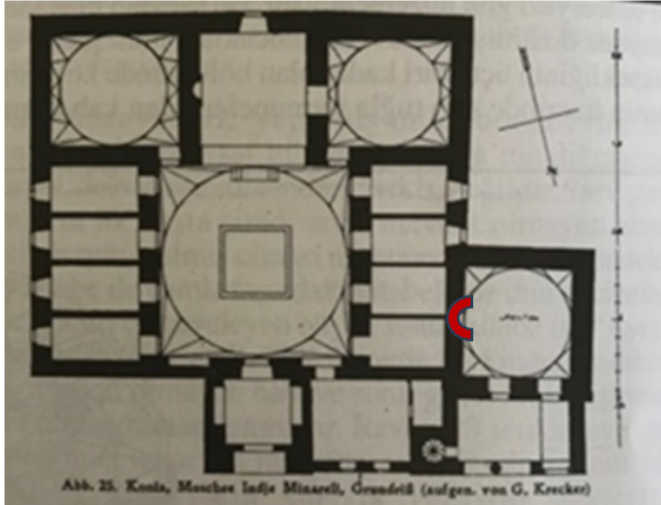
Ölçüleri: 19 cm x 15,5 cm

Tanımı: Çini parçanın İnce Minareli Medrese'nin ön cephesinde (mescit kapısı ile minare arasındaki alanda) yapılan kazıda bulunduğu müzenin eser envanter belgesinde belirtilmiştir. Krem renk hamurlu, yarım silindirik formlu mozaik teknikli çini parçası her iki taraftan kırılmıştır. 4139 envanter No.lu eser 3 cm x3 cm ebatlı patlıcan moru renkli kare formlu mozaik çini ve 3 cm x 9,5 cm ebatlı patlıcan moru ve turkuaz renkle sırlanmış dikdörtgen formlu mozaik çinilerle oluşturulmuş geometrik kompozisyonlu bir çini parçasıdır (**G. 36**).

G. 37: Konya Sahip Ata Camii mihrap sütunce detayı (M. Erdem Köroğlu, 2022)

4139 envanter No.lu eserin yarım silindir formlu olması parçanın mihrap s tuncesine ait olduğunu düşündürmektedir. Anadolu Selçuklu Dönemi'ne ait bazı mimari yapıların mihrap s tuncelerindeki ini mozaikler incelendiğinde öngörülen benzerlik fark edilmektedir (G. 37). Bu benzerlikler neticesinde 4139 envanter No.lu ini eserin medrese mescidinin mihrap s tuncesine uygulanmış olduğu düşünülmektedir. İnce Minareli Medrese'nin planında 4139 envanter No.lu ini parçanın ait olduğu öngörülen mescidin mihrap bölümü işaretlenerek gösterilmiştir (G. 38).

G. 38: İnce Minareli Medrese planı (Sarre, "Konya İnce Minare Medresesi (Daru'l-hadis)," 116'dan işleyen M. Erdem Köroğlu)

Sonuç

İnce Minareli Medrese minaresinin kuzey bitişğinde ve mescidin son cemaat mahallinde yapılan kazılar neticesinde pek çok seramik parça bulunduğu Konya Müze Müdürlüğü raporunda²⁸ belirtilmiştir. Bu çalışmada kazı çalışmaları neticesinde bulunan çini parçalarına ait bilgiler ve görseller incelenerek Konya Karatay Müzesi Envanterine kayıtlı olan İnce Minareli Medreseye ait çiniler ele alınmıştır. Anadolu Selçuklu Dönemi'ne ait çinilerin genel özelliklerini yansıtan bu eserler büyük oranda hasarlı olup parça parça ortaya çıkarılmıştır. Tek renk sırlı ve mozaik teknikleriyle uygulanmış olan çiniler, turkuaz ve patlıcan moru renkleriyle sırlanmıştır. Çinilerin yüzeylerinde fırça ile yapılmış süsleme görülmemektedir.

Mozaik teknikli çinilere bakıldığında, geometrik motiflerle kompozisyon oluşturularak yapıldıkları anlaşılmaktadır. Yıldız, üçgen, dikdörtgen, papyon, kare ve altıgen formu çini parçalar kullanılmıştır. Bunun yanında bitkisel motifli süslemelerin olmadığı belirlenmiştir. Tek renk sırlı çiniler, genelde turkuaz renkle sırlanmış parçalardır. Geometrik formu bu çinilerde altıgen formun kullanımı belirgin şekilde görülürken diğer parçaların kırık olması sebebiyle tahmini olarak yıldız, kare, üçgen, dikdörtgen vb. gibi formların kullanılmış olduğu söylenebilir. Krem renk hamurlu çini parçalar mimaride tek tek veya devam eden bir kompozisyonun parçası olarak uygulanmıştır.

İnce Minareli Medrese'de yapılan kazılar neticesinde bulunan ve günümüzde Konya Karatay Medresesi müze deposunda korunmakta olan otuz yedi adet çini parçanın fotoğrafları çekilerek ölçüleri alınmıştır. Çini parçalar, Anadolu Selçuklu Dönemi'ne ait mimari yapılarda görülen çini eserlerle ve İnce Minareli Medrese'de mevcut olan çinilerle kıyaslanarak bu çinilerin İnce Minareli Medrese'nin hangi mimari elemanına uygulanmış olabileceği hakkında görsel belgeler yardımıyla öngörülerde bulunulmuştur. Çini parçaları Eser 1-17 olarak numaralandırılmış ve "envanter no, eser adı ve tekniği, bulunduğu yer, ölçüleri ve tanımı" alt başlıkları altında incelenmiştir. İnce Minareli Medrese ve mescidine ait olduğu öngörülen çini parçalar mimari yapının planı üzerinde kırmızı renkle işaretlenerek ait oldukları yerlerin anlaşılması sağlanmıştır. Bazı çini parçaların ait oldukları yerler konuyla ilgili kaynaklardan edinilen bilgiler, görseller ve çekilen fotoğraflarla belirlenebilmişken bazıları hakkında öngörülerde bulunulmuştur. Bir kısmının ise medreseye ait olup olmadığı kesin olarak belirlenememiştir. Çini parçaların sahip olduğu form, kompozisyon ve ebatlar uygulanmış olabilecekleri yerlerle ilgili öngörülerde bulunmaya olanak sağlamaktadır. Medrese eyvan duvarları, hücreler, minare, mescidin mihrap bölümü, yan duvarları çini parçaların kullanılmış olabileceği mimari bölümler olarak belirlenmiştir.

28 Mertek ve Yücedağ, *Konya Müze Müdürlüğü Kazı Raporu*.

Teşekkür: Konya Müze Müdürü Ömer Faruk TÜRKAN'a ve Mehmet Ali ÇELEBİ'ye yardımları için teşekkür ederim.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Acknowledgement: I would like to thank Konya Museum Director Ömer Faruk TÜRKAN and Mehmet Ali ÇELEBİ for their assistance.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça/References

- Arabacı, Caner. *Osmanlı Dönemi Konya Medreseleri (1900-1924)*. Konya: Ticaret Odası Kültür ve Eğitim Yayınları, 1998.
- Arık, Rüçhan ve Oluş Arık. *Anadolu Toprağının Hazinesi Çini; Selçuklu ve Beylikler Çağı Çinileri*. İstanbul: Kale Grubu Kültür Yayınları, 2007.
- Arseven, Celal Esad. *Türk Sanatı*. İstanbul: Cem Yayınevi, 1973.
- Aslanapa, Oktay. *Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1984.
- Erdemir, Yaşar. *İnce Minareli Medrese*. Konya: T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2009.
- Karpuz, Haşim. "Medreseler." *Anadolu Selçuklu Mimarisi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı, 2004.
- Karpuz, Haşim. "İnce Minareli Medrese." *Türk Kültür Varlıkları Envanteri Konya 42*, I. cilt. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2009, 327-334.
- Konyalı, İbrahim Hakkı. *Âbideleri ve Kitâbeleri ile Konya Tarihi*. Ankara: Burak Matbaası, 1997.
- Köroğlu, Hüseyin. *Konya ve Anadolu Medreseleri*. Konya: Sebat Ofset, 1999.
- Kuran, Abdullah. *Anadolu Medreseleri*. 1. cilt. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1969.
- Mertek, Kazım ve Neşican Yücedağ. *Konya Müze Müdürlüğü Kazı Raporu*. Konya: 1996.
- Öney, Gönül. *Türk Çini Sanatı Turkish Tile Art*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1976.
- Sarre, Friedrich. "Konya İnce Minare Medresesi (Daru'l-hadis)." *İpek Yolu-Konya Selçuklu Abideleri*. Konya: Konya Ticaret Odası Yayınları, 1999, 116-118.
- Semerci, Fatih ve Ayşe Özkafa. "Anadolu Selçuklu Medreselerinde Mekan ve Cephe Kalitesinin Analizi: Konya Medreseleri Örneği." *İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi (İMAD)* 1 (2020): 58-90. Erişim 18 Temmuz 2024. <https://doi.org/10.20486/imad.693366>.
- Sözen, Metin. *Anadolu Medreseleri, Selçuklu ve Beylikler Devri*. II. cilt. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Tarihi ve Rölöve Kürsüsü, 1972.
- Yavaş, Doğan ve Ahmet Vefa Çobanoğlu. "İnce Minareli Medrese." *TDV İslam Ansiklopedisi*. 22. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2000, 269-270.
- Yetkin, Şerare. *Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1972.

